

En bra hälso-
och sjukvård för
alla – inte bara
några få

5

Hälso- och sjukvårdspolitisk
program för Vänsterpartiet i
Kalmar län 2018–2022

9

10 **Hälsa är en mänsklig rättighet - ingen**
11 **handelsvara**

12 Vänsterpartiets politik syftar till att skapa ett jämlikt samhälle. Jämlikhet
13 handlar inte bara om ekonomi - det handlar även om hälsa. I jämlika samhällen
14 förbättras folkhälsan när fler människor känner trygghet, får möjlighet att
15 utvecklas och leva ett friskt liv.

16 Vänsterpartiet ser bästa möjliga hälsa som en grundläggande mänsklig rättighet.
17 En bra folkhälsa är en angelägenhet för hela samhället och förutsätter jämlikhet,
18 jämställdhet och en utbyggd välfärd. Synen på hälsa som en rättighet innebär att
19 människors behov, inte privata vinstintressen, ska vara styrande för sjukvårdens
20 utformning och inriktning. Det innebär också att alla i Sverige, även de av oss
21 som är asylsökande och papperslösa, måste omfattas av denna rättighet.

22 Vänsterpartiet vill ha en jämlik och jämställd vård där resurserna fördelas
23 rättvist. Därför ska vården vara skattefinansierad och demokratiskt styrd. Vi vill
24 utforma sjukvården så att alla vi som är patienter, närstående och personal blir
25 vinnare. Vinstsyftande företag ska inte kunna bedriva verksamhet med
26 skattemedel inom vården. Genom att släppa in vinstintresset som drivkraft
27 dräneras vården på resurser och möjligheten att styra vården till de med störst
28 behov försvåras.

29 Hälso- och sjukvården ska genomsyras av helhetssyn, långsiktighet och
30 samordning. När olika aktörer skall verka inom samma system måste det finnas
31 en politisk överblick som gör det möjligt att styra sjukvården utifrån människors
32 behov, inte marknadens. Systemen för ersättning till vårdgivare ska formars
33 utifrån att hälsa är en rättighet inte en handelsvara. Vi vill att verksamheterna
34 ska planeras och bedrivas i landstingets egen regi, finansieras gemensamt via
35 skatteintäkter och i mindre grad genom egenavgifter.

36 De folkvalda måste alltid ha invånaren och patienten som främsta prioritering
37 när beslut fattas, inte privata aktörers intresse av att tjäna pengar. För oss är
38 hälsa är en mänsklig rättighet – ingen handelsvara.

39 **En bra och jämlik hälsa är det viktigaste**
40 **målet för vården**

41 För Vänsterpartiet är frågan om jämställd och jämlik hälsa och vård överordnad.
42 Rätten till bästa möjliga hälsa måste gälla alla oberoende av kön, ålder, klass,
43 etnisk tillhörighet, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och
44 funktionsvariation.

45 Hälso- och sjukvårdslagen slår fast att ”målet med hälso- och sjukvården är en
46 god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen”. Sverige är trots
47 detta ett klassamhälle även på hälsans område. De stora skillnaderna i hälsa har
48 ökat de senaste åren. Skillnader i makt och inflytande, ekonomi och arbetsmiljö
49 samt tillgång till vård och stimulerande livsmiljöer är de viktigaste orsakerna till
50 hälsoklyftorna.

51 Kvinnor har sämre hälsa än män. Kvinnor är överrepresenterade i jobb med
52 dåliga arbetsmiljöer och har oftare små möjligheter att påverka
53 arbetssituationen. Den försämrade hälsan bland unga kvinnor är särskilt

54 oroande. Kvinnor får ofta sämre vård än män vid likartade sjukdomar. Många
55 äldre kvinnor drabbas av kroniska sjukdomar och en nedsatt livskvalitet.

56 Hälsa- och sjukvården ska därför särskilt prioritera arbetet för en jämlik och
57 jämställd vård. Skillnader i ohälsa ska motverkas, liksom de skillnader i
58 ohälsotal som finns mellan länets olika delar. Landstinget ska i
59 årsredovisningen särskilt redovisa de insatser som har genomförts för att uppnå
60 en jämlik och jämställd hälso- och sjukvård. Vården ska aktivt samarbeta med
61 andra samhällsaktörer för att minska klassklyftorna i hälsa.

62 **Du ska ha tillgång till sjukvård i**
63 **världsklass - i tid och utifrån behov**

64 Sjukvården utvecklas i en hög takt och blir alltmer avancerad. Resultaten ser vi
65 runtomkring oss. Fler överlever en svår cancer- eller hjärtsjukdom, fler kan
66 jobba och leva ett relativt gott liv tack vare nya avancerade läkemedel.
67 Sjukvården kan hjälpa fler och förkorta vårdtider för patienternas bästa.

68 Sjukvården har aldrig varit bättre, den har aldrig haft mer resurser eller klarat av
69 mer, men kraven och förväntningarna har heller aldrig varit högre. Sjukvård är
70 inte landstingets enda uppgift. Hälsa handlar om så mycket mer än frånvaron av
71 sjukdom. Det handlar om hela människan och känslan av en meningsfull vardag
72 oavsett hur du tillbringar den. Vänsterpartiet vill ha en sjukvård som arbetar
73 förebyggande och hälsofrämjande och utgår från en social helhetssyn där
74 individen står i fokus.

75 Hälsa- och sjukvården ska bygga på en helhetssyn på människan. Det blir allt
76 vanligare att människor söker vård för en sammansatt ohälsa. Uppemot var
77 tredje patient har en ohälsobild som är komplex och många gånger av
78 psykosomatisk eller socialmedicinsk karaktär. En människa kan inte alltid delas
79 upp i olika diagnoser. Vänsterpartiet betonar behovet av mer psykosocialt
80 kunnande och vill därför satsa på utbildning så att personalen får fler metoder
81 att möta patienter och deras närstående.

82 Vänsterpartiet arbetar för att kvinnor och män ska ha samma rätt till bra vård.
83 Feminismen ska genomsyra all verksamhet. Vi vill att alla medarbetare
84 genomgår en jämställdhetsutbildning och att landstinget ska använda sig av
85 SKL:s checklista för jämställdhetsanalys vid all beredning, beslutsfattande och
86 uppföljning. Landstingsplanen ska genusgranskas för att upptäcka och åtgärda
87 könsrelaterade orättvisor.

88 Vården och rehabiliteringen för personer med mer eller mindre omfattande
89 funktionsvariationer behöver förbättras och kvalitetssäkras. Personliga
90 rehabiliteringsplaner mellan landsting och kommuner ska finnas för att undvika
91 glapp i vårdkedjan. Habilitering och rehabilitering liksom hjälpmedel ska ses
92 som delar av vården.

93 En viktig förutsättning för att vården ska bli mer jämlik är att personer med mer
94 eller mindre omfattande funktionsvariationer får ett bra bemötande. Vi vill öka
95 kunskapen kring olika funktionsvariationer hos vårdpersonalen och att
96 landstinget arbetar fram fler aktiva åtgärder för en jämlik hälso- och sjukvård
97 för alla – oavsett funktionsvariation.

98 Vänsterpartiet vill uppmärksamma de människor som själv har svårt att göra sin
99 röst hörd. Landstinget ska därför involvera patienterna och prioritera
100 bemötandefrågorna. Sjukvården ska ha fokus på hur patienterna upplever sin
101 vårdsituation och patienternas möjligheter att kunna delta ska underlättas.

102 Sjukvård är inte som vilken näring som helst på en fri marknad. Du ska aldrig
103 riskera att välja fel utan alla ska ha rätt till bästa möjliga vård. Många patienter
104 kommer till sjukvården i en utsatt situation och i en tydlig beroendeställning.
105 Särskilt vid svåra sjukdomar är det viktigt att såväl patienten som närstående
106 blir sedda, förstådda och väl omhändertagna, av kompetent och lyssnande
107 personal.

108 Vänsterpartiet vill ha en jämlik och behovsstyrd vård präglad av inflytande för
109 patienter och personal, en vård med hög tillgänglighet och god kvalitet.
110 Kvaliteten i vård och rehabilitering måste förbättras. Vi vill att patienterna ska
111 ges makten att påverka sin egen vård genom att involveras och informeras. Vi
112 vill att landstinget ska bli ännu bättre på att tillvarata patienternas och de
113 närståendes kunskap och se den som en viktig resurs för att kunna erbjuda den
114 bästa vården.

115 **Nära vård ger bättre folkhälsa**

116 Vänsterpartiet arbetar ständigt för att minska hälsoklyftorna mellan kvinnor och
117 män och mellan fattig och rik. Det är viktigt för såväl individen som samhället
118 och minskar både lidande och kostnader. Primärvården och den förebyggande
119 sjukvården har en viktig funktion i det långsiktiga folkhälsoarbetet med att
120 skapa en jämlik hälsa.

121 Det är viktigt att på olika sätt öka tillgängligheten till vården. Vården ska vara
122 lätt att nå och lätt att förstå. Alla invånare ska känna sig trygga och säkra i
123 kontakten med hälso- och sjukvården. En mer tillgänglig primärvård vad gäller
124 öppettider ökar vårdens tillgänglighet för alla. Första kontakten tas med 1177
125 Vårdguiden eller hälsocentralen där personalen arbetar aktivt med förebyggande
126 hälso- och sjukvårdsarbete. Genom ökad och förbättrad samverkan mellan
127 landstinget och kommunerna utgör primärvården fundamentet för en god
128 folkhälsa.

129 Primärvårdens hälsocentraler skall utvecklas för att på allvar bli basen i hälso-
130 och sjukvården. De skall vara den första instansen för människors behov av
131 hälso- och sjukvård för människor i alla åldrar. För att vi alla ska få mesta
132 möjliga sjukvård i vår närhet ska primärvården ha bred kompetens och arbeta
133 med ett brett uppdrag. Glesbygd står ofta inför särskilda utmaningar då
134 befolkningsunderlaget är litet och avstånden stora. Som komplement till övrig
135 hälso- och sjukvård vill vi satsa på digitala och mobila lösningar för att säkra en
136 patientsäker och nära vård i hela länet.

137 Sociala investeringar som görs i tid sparar mycket lidande för den enskilde och
138 är ekonomiskt effektivt. Det är så vi minskar hälsoklyftorna och bygger en
139 välfärd som håller ihop. Hälsocentraler och den övriga nära vården måste
140 utvecklas så att den blir basen i en sammanhållen vårdkedja som ger trygghet
141 och kontinuitet. De som är allvarligt sjuka, multisjuka, kroniskt sjuka eller lider
142 av psykisk ohälsa ska ha en fast kontakt inom sjukvården.

143 Hälso- och sjukvården måste vara mer lättillgänglig men också arbeta för att
144 motverka klasskillnader vad gäller ohälsa. Det är i första hand grupper med låga
145 inkomster som drabbas av ett bristande folkhälsoarbete. Dessa är mest utsatta
146 för olika hälsorisker som skulle kunna reduceras och i vissa fall elimineras
147 genom ett systematiskt förebyggande arbete. Vänsterpartiet vill ha ett än
148 tydligare fokus på folkhälsa och öka personalens kunskap om olika vårdbehov,
149 särskilt kring äldre kvinnor.

150 Sjukhusvården ska vara likvärdig och tillgänglig för alla i hela vårt län utifrån
151 behov. Grunden för detta är tillräckliga resurser och utvecklad samverkan med
152 övriga delar av vårdkedjan och en primärvård, som är bemannad och tillgänglig
153 för alla. Utan en fungerande primärvård, fungerar inte heller sjukhusen.

154 Samarbetet mellan sjukhusen likaväl som med hälsocentralerna, psykiatrin och
155 kommunerna är viktig. Den landstingsövergripande satsningen Varje dag lite
156 bättre - kraften hos många bidrar till gränsöverskridande samarbete med många
157 goda exempel.

158 Att samordna den specialiserade sjukvården är ett måste för att vi ska kunna
159 leverera vård i världsklass för alla. Alla tre sjukhusen i länet; Länssjukhuset i
160 Kalmar, Oskarshamns sjukhus och Västerviks sjukhus utgör oumbärliga delar
161 av en helhet. Vi har satsat på nybyggnation på alla tre sjukhusen för att få en
162 patientsäker vård samt lättarbetad och trivsamt arbetsplats.

163 Alla tre sjukhus kan utvecklas och profilera sig inom olika specialiteter men det
164 kan också finnas anledning att se över förutsättningarna för att utlokalisera och
165 öka tillgängligheten av viss verksamhet. Patienter som får dialys tillbringar
166 exempelvis lång tid i behandling och måste dialysera upp till fyra timmar tre
167 gånger per vecka.

168 De som dessutom inte har sin dialysklinik på nära håll måste också spendera
169 mycket av sin tid på väg till och från behandlingen. För många är behandlingen
170 och sjukdomen tröttande och det finns därför en stor fördel om dialyskliniken
171 kommer till patienten i stället för tvärt om. Vi vill därför utreda möjligheten att
172 införa en mobil dialysenhet.

173 **Fortsatta satsningar för bättre psykisk** 174 **hälsa**

175 Alla människor ska ha möjlighet att uppleva sin tillvaro som meningsfull, vara
176 delaktiga i samhället och uppleva att de har förmåga att hantera livets
177 motgångar. Därför arbetar Vänsterpartiet för en god och jämlik hälsa i hela
178 befolkningen. Människor mår dessvärre allt sämre i dagens Sverige. Den
179 självskattade psykiska ohälsan ökar och kan drabba vem som helst, när som
180 helst. Denna ökning har sin grund sociala orsaker och levnadsvanor och det är
181 viktigt med breda förebyggande insatser. Människor som lider av psykisk
182 ohälsa drabbas dessutom ofta av andra problem som kroppsliga sjukdomar,
183 arbetslöshet och skuldsättning. Vänsterpartiet vill se ett nationellt psykiatrilöft
184 som innebär att den psykiatriska vården får samma fokus som cancervården.

185 Samtidigt måste den psykiatriska specialistvården förstärkas, inte minst inom
186 självskadebeteende och självmord. De som uppsöker vården för akut psykisk

187 ohälsa, exempelvis självmordstankar eller psykostillstånd, ska få omedelbar
188 hjälp eftersom det är livshotande tillstånd.

189 Det finns många skillnader mellan kvinnors och mäns psykiska hälsa, i hur hög
190 utsträckning man uppsöker vården, vilka diagnoser man får, i sjukdomsförlopp
191 och behandling. Personalen inom psykiatri måste ha kunskaper om mäns och
192 kvinnors olika livsvillkor och ta hänsyn till dem i behandlingen.

193 Egenmakt och inflytande är nyckelord för att människor som drabbats av
194 psykisk ohälsa eller sjukdom ska kunna återhämta sig på bästa sätt. Psykiatri i
195 Kalmar län har jobbat hårt med patientsäkerhet, bemötande, brukarsamverkan
196 och stärkt ställning för patienten och det arbetet vill vi fortsätta utveckla.
197 Vänsterpartiet vill därför att det genomförs obligatoriska utbildningar för
198 personalen kring detta. Psykiskt funktionsnedsatta får idag ofta sämre somatisk
199 vård och riskerar att dö i förtid. Denna ojämlikhet vill vi fokusera på för att
200 komma tillrätta med.

201 Vi vill säkra att det finns pengar för fortsatt satsning inom psykiatri inte minst
202 för barn och unga. Länets sjukvård har ett ständigt behov av utbildad personal
203 och fler som forskar inom bland annat psykiatri. För att ge alla patienter rätt
204 vård vill vi att psykiatri ska kunna erbjuda en än större palett av
205 evidensbaserade behandlingsformer.

206 **Personalen är vårdens viktigaste resurs**

207 Vänsterpartiet vill ha en sjukvård som styrs demokratiskt och där patienten är
208 delaktig i sin vård. De anställda ska ha stor frihet att gemensamt ansvara för hur
209 arbetet organiseras och planeras. Vi vill ha ökat personalinflytande och
210 demokratisering av arbetsplatserna. Det leder till utveckling och förnyelse.

211 En bra arbetsmiljö är en förutsättning för en patientorienterad och säker
212 sjukvård. Utan frisk och engagerad personal kommer landstingets verksamhet
213 att snabbt försämrats. Inom ramen för en offentlig skattefinansierad vård ska
214 enskilda vårdenheter ha en hög grad av självständighet att utforma sin
215 verksamhet. Lagarbete och samarbete mellan olika personalgrupper ska vara
216 normen.

217 Tillgången till personal med rätt kompetens är en ödesfråga för en jämlik hälso-
218 och sjukvård i hela landet. Idag används bemanningsföretag i alldeles för stor
219 utsträckning vilket leder till ökade kostnader, sämre kontinuitet merarbete för
220 den fast anställda personalen. Att läkarutbildningen lokaliserats till Kalmar ger
221 en god grund för den framtida personalförsörjningen. Vi vill fortsatt satsa på
222 utlokaliserade sjuksköterskeutbildningar och vårdcollegor för undersköterskor.

223 Vänsterpartiet vill fortsätta satsa på att utbilda fler specialistsjuksköterskor, men
224 även andra yrkesgrupper inom vården, som undersköterskor och medicinska
225 sekreterare måste omfattas av satsningar. Vi är också positiva till nya
226 yrkesgrupper inom häls- och sjukvården Personalens arbetsmiljö och
227 arbetsvillkor behöver förbättras så att de som nu arbetar i vården känner att de
228 kan, orkar och vill stanna kvar. Dessa åtgärder är viktiga delar i arbetet för att
229 långsiktigt minimera behovet av personal från bemanningsföretag.

230 Vänsterpartiet är övertygat om att bra löner, god arbetsmiljö, ökad
231 personaltäthet, arbetsplatsdemokrati och möjligheter till

232 utveckling i jobbet behövs för att kunna rekrytera och behålla personal. Vi vill
233 att lönesättningen skall vara begriplig och upplevas rättvis. Det är viktigt att alla
234 som kan, vill och orkar får arbeta heltid. Varje människa ska ha möjlighet att
235 leva på sin egen lön.

236 Som ett feministiskt parti är det självklart för Vänsterpartiet att det ska vara en
237 rättighet att få arbeta heltid inom landstinget. Ökad belastning inom vården
238 generellt ökar dock pressen inte bara på verksamheten generellt utan också på
239 personalen som bär upp den. Vi vill därför att det genomförs ett försök med sex-
240 timmars arbetsdag med bibehållen lön på minst en avdelning på något av länets
241 sjukhus. Projektet bör pågå under minst ett år för att därefter utvärderas.

242 Städpersonalen är en grupp som sällan uppmärksammas men som fyller en
243 viktig roll för att vården ska fungera på ett bra och patientsäkert sätt. Förutom
244 ett fysiskt tungt och krävande jobb med ständigt ökande krav så upplever dessa,
245 oftast kvinnor, att de inte hinner städa rent på avsatt tid och känner ökad stress.

246 Bakom detta ligger att priset ständigt pressas när städningen upphandlas.
247 Förutom att kvalitén, och därmed patientsäkerheten, riskerar bli lidande, så
248 innebär den ständiga oron att förlora jobbet vid nästa upphandling ett stort
249 arbetsmiljöproblem. Vänsterpartiet menar att detta är ett ovärdigt sätt att
250 behandla vår personal på. Vi vill därför upphöra med upphandlingarna av
251 städningen och fortsättningsvis driva den helt i egen regi.

252 **Miljöomställning och inkluderande samhälle**

253 Vi vill att hälso- och sjukvården i Kalmar län ska vara hållbar ur alla aspekter
254 och gå före i klimat- och miljöomställningen. Landstinget ska ha en medveten
255 inriktning på förebyggande miljöarbete och ett konsekvent kretsloppstänkande.
256 Inom tandvård och sjukvård ska målet vara att kemikalie- och antibiotika-
257 användningen minskas. Vi vill att maten som serveras på sjukhusen i största
258 möjliga mån är klimatsmart, närproducerad och ekologiskt producerad.

259 En hållbar ekologisk utveckling är även starkt förknippad med en socialt och
260 ekonomiskt hållbar utveckling. Som stor aktör ska landstinget arbeta aktivt med
261 lösningar för att göra hållbara upphandlingar utifrån kvalitet, miljö och
262 sociala/etiska villkor.

263 I andra delar av världen har man en dödlighet bland barn och en medellivslängd
264 som Sverige hade för 200 år sedan. Det är orimligt att det trots dagens
265 medicinska kunskaper ska vara sådana skillnader. En internationell hälsopolitik
266 är en fråga för regering och riksdag, men landstinget kan se till att de varor och
267 tjänster vi köper från andra länder inte skadar människor och miljö.

268 Ingen ska behöva bli sjuk av att tillverka det som behövs för att invånarna i
269 Kalmar län ska bli friska. Landstingets leverantörer måste respektera FN:s
270 barnkonvention och arbetsmarknadslagarna. Sjukvårdens material skall
271 tillverkas utan barnarbete och med bra arbetsmiljö. Kraven på arbetsmiljö,
272 anställningsvillkor och ekologiskt hållbar verksamhet hos svenska leverantörer
273 måste vara samma som när landstinget utför jobbet i egen regi.

274 Landstinget i Kalmar län är regionens största arbetsgivare. Detta ger oss
275 möjligheter att använda offentlig upphandling som ett verktyg för ett tillgängligt
276 och inkluderande samhälle. Landstinget ska mer aktivt ställa

277 högre krav på tillgänglighet i sina upphandlingar och premiera leverantörer som
278 anställer personer med mer eller mindre omfattande funktionsvariationer.

279 **Vänsterpartiet gör skillnad!**

280 Med Vänsterpartiet vid rodret är Landstinget i Kalmar län idag en förebild för
281 andra landsting. Vi har ordning på ekonomin och Landstinget i Kalmar län har
282 Sveriges mest effektiva vård.

283 Medan akutsjukvården kritiseras i stora delar av landet får verksamheten i
284 Kalmar län beröm. Vi har bland annat de kortaste köerna och de nöjdaste
285 patienterna i Sverige. Listan som visar på landstingets framgångar kan göras
286 lång, liksom listan över satsningar som gjorts tack vare Vänsterpartiet de
287 senaste åren. Ett axplock:

- 288 • Seniorkort i kollektivtrafiken
- 289 • Avgiftsfri mammografi och cellprovsscreening
- 290 • Glasögonbidrag till barn
- 291 • Stora satsningar på att förbättra cancervården
- 292 • Ökat patientinflytande genom tex brukarrevisioner inom psykiatri
- 293 • Ökat socialt och etiskt ansvar vid upphandlingar
- 294 • Betald specialistutbildning för sjuksköterskor

295 Landstinget i Kalmar län ligger i topp när man frågar medborgarna om deras
296 förtroende för vården. Det är vi naturligtvis glada och stolta över, men vi är inte
297 nöjda. Tillsammans har alla i Landstinget Kalmar län uppnått mycket men
298 Vänsterpartiet har högre ambitioner.

299 I denna valplattform presenterar vi de frågor som Vänsterpartiet kommer att
300 driva om vi får förtroendet att styra Landstinget i Kalmar län även kommande
301 mandatperiod.

302 Vänsterpartiet gör skillnad!

